

SAUE VALLA VALIMISLIIDU „KOOSTÖÖ - MEIE VALD“ programmilised seisukohad 2021. a. kohalikel valimistel ning valitsemiskava perioodiks 2021 - 2025

Saue vald, 2021.a.

Soovime, et iga Saue valla kodanik saaks tunda rõõmu oma kogukonnast, oleks kodukoha teadliku mõtlemisega ning võiks alati uhke olla koduvalla juhtimise üle. Selle aluseks on volikogu ja vallavalitsuse liikmete isetu pühendumine elu paremaks korraldamiseks, vaadates alati valda kui tervikut. Kasutades ära valla parimaid oskusi ja teadmisi, peaks avalikud teenused olema võrdselt hea kättesaadavusega nii valla äärealade tõmbe-, haldus- ja teeninduskeskustes, eeslinnalises Laagris kui ka Saue linnas. Vallavalitsus on meie nägemuses sõbralik abikäsi, kus mõeldakse kaasa ja otsitakse parimaid võimalikke seaduslikke lahendusi. Samas anname endale aru, et igale probleemile ei ole lihtsat ja kõigile sobivat lahendust ning vallavalitsus suudab konstruktiivsete tulemusteni jõuda alati enamuse huvi silmas pidades.

Valimisliit Koostöö – Meie vald on olnud juhtiv valitsusliit Saue vallas 12 aastat. Viimased neli aastat on ellu viidud ühinemislepingus sätestatud. Järgneva nelja aasta programmi olulisteks ja lahutamatuks alusdokumentideks on valla kehtiv arengukava ning eelarvestrateegia. Jätakuvalt on oluline piirkondade tasakaalustatud areng, erinevate huvigruppide võrdne esindatus ning keskuse ja tagamaa rollide väljaarendamine elanike huve arvestades.

VALLA JUHTIMINE

1. Hoiame jätkuvalt oma joont, oma väärtusi ja oma inimesi. Neli aastat ühinemisest on olnud piisav aeg, et ennast tõestada, aga veidi napp, et kõike plaanitud ellu viia. Oleme seisukohal, et valla senine juhtimine on olnud eesmärgistatud ja tulemuslik ning soovime seda hoida.

VALLA FINANTSJUHTIMINE

1. Hoiame valla rahaasjad korras. Meil on erialase hariduse ja pikaajalise eduka omavalitsuse töö kogemusega liidrid.
2. Investeeringe julgelt, toetudes tugevale eelarvele ja korras hoitud rahaasjadele, kasutades erinevaid rahastusallikaid: toetusfondid, laenukapital, riigieelarve, koostöö ettevõtjatega.
3. Toetame kogukonnakeskuste jätkuvat eelarvelist iseseisvust läbi arengukavapõhise eelarvelise sihtfinantseermise. Eelarveprotsessis rakendame kaasamist ning halduskeskustele täiendava eelarveautonoomia võimaldamist.

VALLA ARENGUMUDEL, KOOSTÖÖ JA KAASAMINE

1. Vald peab arenema terviklikult ja tasakaalustatult, ühtegi huvigruppi üksteisele vastandamata. Keskendutakse uue väärtuse loomisele.
2. Valla areng toetub sisuliselt ja kaasavalt välja töötatud strateegiadokumentidele.

3. Tunnustame piirkondlikke ühinguid kui kogukondade esindusi ning küla- ja asumivanemaid kui olulisi kogukonna koondajaid ja kohaliku elu küsimuste lahendamise asjatundlikke partnereid.
4. Meelitame sõbraliku koostööga meie valda asjalikke ettevõtjaid, sh kogukonnaga koostöös hajaasustuspiirkondadesse. Parandame elukeskkonda ja toome elanikeni rohkem igapäevaselt olulisi teenuseid.
5. Võtame kuulda mõtteid ja soovitusi valla elanikelt ning väärtustame nende sisulist arutelu.
6. Rakendame valla halduskeskustes kaasava eelarve menetlust 100 000 euro ulatuses Saue ja Laagris ning 30 000 euro ulatuses Riisiperes ja Haibas.

PLANEERIMINE, EHITUS JA MAAKORRALDUS

1. Planeerimine ja ehitustegevus lähtub kehtestatud valla üldplaneeringust ning lähtume turvalise ruumiloome põhimõtetest..
2. Looime eeldused mõnusa elukeskkonna jätkuvaks arenguks. Ehitusõiguse andmisel arenduspiirkondades tagame ühiskondlike ehitiste, haljastuse ja avaliku ruumi planeerimise ja väljaehitamise.
3. Eraldi fookuses on Laagri ja Saue linna piirkondade suurte arenduste, kus uus kehtiv üldplaneering avab uued ruumilise planeerimise eesmärgid, läbimõeldud elluviimine.
4. Jätkame Saue linna keskusala visiooni ellu viimist, kavandades linna arengusuunad praegusel territooriumil ning laienemise tänastest piiridest väljapoole.
5. Koostame koostöös naaberomavalitsustega valla liikuvuskava, mis on aluseks inimeste liikumise (sh ühistranspordi ja kergliikluse) otstarbekal ja säästlikul planeerimisel.
6. Toetame arendustegevuse suunamist väljakujunenud infrastruktuuriga piirkondadesse.
7. Jätkame haldus- ja teenusekeskuste taristu kaasajastamist seades eesmärgiks, et Saue valla haldus- ja teenusekeskused oleks püsiva või kasvava elanike arvuga

TEED, TRANSPORT JA SIDE

1. Seisame valda läbivate magistraalteede hea seisukorra, loogilise planeerimise ja ümberehituse eest.
2. Toetame Välja elurajooni juurde raudteepeatuse rajamist, Padula raudteetunneli rajamist, Maksimarketi ringristmiku juures kergliiklussillale lahenduse leidmist üle Juuliku Tabasalu tee.
3. Koostame Saue valla teede ehituse hea tava, mis lisab kvaliteedimõõtmega Saue valla teehoiukavale.
4. Investeerime kergliiklejate ohutusse, sh toetame jalakäijate tunnelite rajamist ohtlikesse kohtadesse (sh Kotka tee ja Instituudi tee ristmikule, Pärnu mnt ja Tallinna ringtee Kanama liiklussõlme piirkonda).
5. Jalg- ja jalgrattateede kavandamisel lähtume kasusaajate arvust ning ohutuse eesmärkidest. Prioriteetsed on teed tiheasumite piires, ühendused ühistranspordi peatustega, samuti avalikke teenuseid pakkuvate asutustega (eelkõige haridusasutused). Arvestame ühiskonnas aset leidvate üldiste muutustega, olgu selleks elektrisõidukite tormiline areng või eakate ja liikumisraskustega isikute arvu kasv vananevas ühiskonnas.
6. Parandame äärealade ja hajakülade seotust lähimate tõmbekeskustega. Kavandame ja ehitame sobilikud kergliiklusteed (jalgrattaga, ratastoolidega ning lapsevankriga liikujatele). Sobiliku kaasrahastuse leidmisel, koostöös Transpordiametiga peame hajaasustuspiirkondades oluliseks järgmistel riigimaantee lõikudel jalg- ja jalgrattatee ühenduste parandamist:
  - a. Hüüru-Alliku-Saue (ühendamine olemasoleva teega Vanamõisas, pikkus ca 3,5 km)
  - b. Laitse-Ruila (Laitse eeskülast Ruila koolini, pikkus ca 3 km)
  - c. Harku-Rannamõisa-Tabasalu (võrgustiku sidumine, pikkus ca 3,1 km)
  - d. Jõgisoo-Saue (Vana-Pärnu maanteel, pikkus ca 6 km)
  - e. Ääsmäe-Maidla (pikkus ca 5,8 km)
  - f. Lehetu Turba (pikkus ca 2,8 km)
  - g. Kiia-Hüüru (Paldiski maanteel, pikkus ca 3,4 km)
  - h. Saue-Keila (alates Välja teest, pikkus ca 4,1 km)
  - i. Kumna-Kiia (võrgustiku sidumine Keilaga, pikkus Saue vallas ca 3 km)
  - j. Laitse-Kaasiku (vana Laitsest Kaasiku tiheasumi piirini, pikkus ca 3,6 km)

7. Seisame läbirääkimistel Transpordiametiga, et jalg- ja jalgrattateede puudumisel tagatakse eelnimetatud teelõikudel ning täiendavalt Vana-Pärnu maanteel ohutus ning teede vastavus oma kategooriale ette nähtud nõuetele (laius, nähtavus, teepeenrad jne).
8. Rajame jalg- ja rattaliiklusele raudteetunneli Saue linna Kütise tn promenaadi pikendusena Saue linna paremaks sidumiseks teisel pool raudteed asuvate elurajoonidega.
9. Lähtume avaliku ruumi kujundamisel eesmärgist tagada ohutu ja mugav kasutus kõikidele inimestele ja vanusegruppidele, sh neile, kes on piiratud toimetulekuvõimega.
10. Pöörame jätkuvalt tähelepanu elamispiirkondade, asulate ning endiste aiandusühistute alade (nt Laitse, Maidla) ühendusteede ja sisetee tolmuvabaks ehitamisele.
11. Ühistranspordi prioriteetseks valdkonnaks on eri transpordiliikide sidumine võrgustikku „pargi ja sõida“ lahenduste ja etteveoliinide kaudu. Vallaelanik peab pääsema mugavalt keskusesse ja pealinna maksimaalselt ühe ümberistumise ja ühe piletiga.
12. Teeme koostööd Tallinna Transpordiametiga valda ulatuvate linnaliinide paremaks kujundamisel. Rajame koostöös linnaliinide lõppjaama Urda peatusesse.
13. Tagame tasuta rongiliikluse jätkumise vallaelanikele valla kõikide rongijaamade vahel.
14. Tagame valla elanikele tasuta bussisõidu valla õpilasliinidel.
15. Toetame mõistliku hinnaga iga inimeseni jõudva valguskaabli infrastruktuuri rajamist.
16. Toetame raudtee rajamist Haapsalu suunal ja Ellamaa raudteepeatuse rajamist.

TURVALINE ELUKESKKOND, LOODUS JA KESKKONNAHOID

1. Avalikuks kasutuseks mõeldud ehitiste rajamisel ja rekonstrueerimisel eelistame kaasaegseid, keskkonnasõbralikke ja energiasäästlikke lahendusi.
2. Rekonstrueerime vee, kanalisatsiooni ja sadevee süsteeme probleemsetes piirkondades, rajame sobivusel kohalikud puhastid või loome purgimisvõimalused.
3. Viime ellu Turba ÜVK rekonstrueerimise teise etapi. Investeeringutoetuse saamisel rekonstrueeritakse ühisvee ja kanalisatsioonivõrk Laitse/Kaasiku ning Ruila piirkonnas (ÜVK arengukava kohaselt).
4. Puhastame vallas asuvate avalike veekogude kaldad ning ehitame välja puhkealad tiheasulates, kus on looduslikud eeldused jalutus- ja terviseradade tekkeks. Korrastame ja puhastame Kernu paisjärve ning rahastuse saamisel Haiba mõisatiigid.
5. Rajame uut haljastust avalikku ruumi pargialade näol ning arendame välja regionaalsed avalikud puhkealad.
6. Korrastame Ruila mõisaansambli ja mõisapargi, Riisipere keskusala pargi ja Turba pargi
7. Toetame piirkondlike mänguväljakute loomist ning spordiplatside väljaarendamist või rekonstrueerimist vähemalt teenusekeskuse tasandil.
8. Aitame kaasa naabrivalve piirkondade tekkele. Toetame ja väärtustame Kaitseliidu ja Naiskodukaitse tegevust Eesti kaitsevõime tugevdamisel. Teeme tihedat koostööd Politsei- ja Piirivalveametiga ja vabatahtlike päästjatega. Tugevdame korrakaitseüksuste positsiooni kogukonnas.
9. Toetame ennetustegevust koostöös vabatahtlike päästjatega ning politsei ja abipolitseinikega.
10. Toetame valla korteriühistuid hoovide korrastamiseks ja elukeskkonna parendamiseks.
11. Koostöös teiste omavalitsustega rajame uue loomade varjupaiga.
12. Toetame Saue-Laagri piirkonda vesinikutankla rajamist.
13. Parandame keskusalade ja ristmike valgustust, sealjuures vähendades valgusreostust ja luues ilusat avalikku ruumi.
14. Tagame elutähtsate teenuste toimepidevuse ning valmisoleku hindamiseks viime läbi õppuseid. Suurendame inimeste teadlikkust iseenda ja lähedaste aitamiseks.
15. Seame uued eesmärgid valla vee-ettevõtja AS Kovek klienditeenuse arendamisele ja disainimisele.

HARIDUS, NOORSOOTÖÖ JA HUVIHARIDUS

1. Tagame minimaalselt kõigile 3-aastastele ja vanematele eelkooliealistele lastele lasteaiakoha kodulähedases lasteaias.
2. Ehitame Kotka tee Alliku külla uue lasteaia, kus on ka kaks väikerühma.
3. Rajame uued lasteaiakohad Laitse-Kaasiku kasvupiirkonnas. Arendame Kaasiku keskust järk-järgult.

4. Laiendame Veskimõldre haridusmaja, et tagada kõigile Laagri-Alliku piirkonna kooli minevatele lastele kodulähedane koolikoht.
5. Rajame Saue koolile juurdeehituse ja rekonstrueerime olemasoleva hoone kogumaksumusega ca 10 miljonit EUR.
6. Parandame Saue Muusikakooli ruumide ventilatsiooni ning loome lisavõimalusi ruumide ristkasutuseks Saue kooliga. .
7. Toetame eralastehoidude toimimist sõimeealistele lastele teenuse pakkumiseks vallapoolse toetusega. Maksame igale 1,5 – 7-aastasele koolieelikule, kes ei käi üheski lasteasutuses, koduse lapse toetust.
8. Väljaspool keskusi (Laagri piirkond ning Saue linn) toetame uute eralastehoidude teket ja nende puudumisel tagame kõigile lastele kohad lähima munitsipaallasteaia söömerühmas.
9. Kolme- ja enamalapseliste perede lastele tagame tasuta lasteaiakoha.
10. Toetame majandusraskustes peresid, võimaldades tasuta lasteaiakoha ja söögi lasteaias.
11. Õpetajatel on hea palk ja koolides on motiveeritud aineõpetajad. Tagame haridusasutustes kaasaegsed töö- ja õppevahendid.
12. Viime lõpule Ääsmäe Põhikooli rekonstrueerimise.
13. Viime Ruila põhikooli üle maaküttele ja rekonstrueerime ventilatsiooni.
14. Jätkame Turba kooli hoone kaasajastamist.
15. Loomme erivajadusega lastele võimalused hariduse omandamiseks. Lapsekeskse arengu tagamiseks arendame edasi hariduslike tugiteenuste üksust, kus tegutsevad sotsiaalpedagoogid, psühholoogid, logopeedid, nõustajad.
16. Tagame haldusvaldkonna töö korraldamise tugiteenusena, et haridusasutuste juhid saaksid pühenduda koolis ja lasteaias õppetöö korraldamisele.
17. Seisame selle eest, et Laagrisse valmiv riigigümnaasium saaks põhjusega olla valla kõikide põhikoolide lõpetajate esmane eelistus haridustee jätkamisel ja terve valla haridusmaastiku suunanäitaja.
18. Peame oluliseks võimaldada kodulähedast põhiharidust ning kvaliteetset gümnaasiumiharidust võimalikult paljudele valla noortele.
19. Kaasame noori neid puudutavate küsimuste lahendamisse ning toetame noorte initsiatiivi nende ühistes ettevõtmistes. Igas halduskeskuses on noorsootöötaja.
20. Pakume kaasaegset tehnika- ja IT-alast haridust alates lasteaiast ning toetame kõigis omavalitsuste haridusasutustes digipädevuste juurutamist õppekavadesse.
21. Aitame kaasa rahvuskultuuri püsimisele tasuta huviringidega, toetame huviringide tööd koolides, et võimalikult paljud lapsed oleksid huvitegevusse kaasatud, toetades vaesusriskiga peresid huviringi tasu maksmisel.
22. Toetame Saue linna ja Laagri munitsipaalhuvikoolide tegevust, laste õppimist erahuvikoolides ja Tallinna munitsipaalhuvikoolides, Saue Muusikakooli ja Muusikaseltsi Nissi Trollid tegevust.

KULTUUR, SPORT JA VABA AEG

1. Tagame mitmekülgsed kultuuri- ja sporditegevuse ning vaba aja veetmise võimalused kodukohale lähedases piirkonnas. Seame eesmärgiks, et igas haldus- ja teenusekeskuses oleks kogukondlik spordiplats ja mänguväljaks. Jätkame väljakujunenud kultuuri- ja spordiürituste toetamist.
2. Toetame suuremates asumites külakeskuste ja kooskäimise ja eneseharimise kohtade rajamist vastavalt arengukavale.
3. Otsime aktiivselt võimalusi Saue valda kaasaegse kino rajamiseks.
4. Toetame eakate aktiivset seltsitegevust, tagame olemasolevate päevakeskuste töö jätkumise uutes värskelt renoveeritud ruumides.
5. Tagame valla raamatukogudele piisavad vahendid kirjanduse, ajalehtede, ajakirjade ja muude teavikute komplekteerimiseks lähtudes kogukonna huvidest.
6. Tagame ööpäevaringse raamatute kättesaamise ja tagastamise võimaluse Saue, Laagri ja Riisipere raamatukogudes (pakiautomaadid).
7. Piirkondliku kogukonnategevuse järjepidevuse toetamiseks jätkame regulaarse ja läbipaistva eelarvelise tegevustoetuse pakkumist, mis võimaldab kohtadel iseseisvalt otsustada oma tegevuse prioriteete.
8. Aitame kaasa tugeva piirkondliku vabaihenduste võrgustiku tekkele aidates koordineerida ühisprojekte ning kutsudes kokku vabaihenduste ümarlaua.

9. Ehitame valmis Laagi uue spordihoone riigigümnaasiumi juurde ning võimaldame selle maksimaalse kogukondliku kasutatavuse.
10. Rekonstrueerime Ääsmäe Põhikooli võimla ja raamatukogu.
11. Rajame väljõusaali ja pumpracki raja Saue-Laagri piirkonda ning väljõusaalid halduskeskustesse.
12. Rajame Saue linna Saue Raamatukogu ja Saue Kultuuri- ja Huvikeskuse tarbeks ruumid uude multifunktsionaalsesse keskushoonesse Kütise tn 4.
13. Rajame Ruila kooli staadioni.
14. Peame vajalikuks rajada ujula valla lõuna-edela piirkonda, et võimaldada piirkonna haridusasutustele kättesaadavam ujumisharidus.

SOTSIAALTEENUSED JA TERVISHOID

1. Toetame perearsti/pereõe teenuste kättesaadavuse parandamist halduskeskuse tasandil uute tervisekeskuste toel. Otsime võimalusi täiendavate perearstide leidmiseks valda.
2. Toetame eakatele ja puuetega inimestele, eriti aga puuetega lastele mõeldud hoolekandeteenuseid, võimaldades nende maksimaalse võimaliku arengu ning lastevanemate jätkuva püsimise tööturul.
3. Toetame erivajadustega inimeste aktiveerimist, kaasamist tööturule ja haridussüsteemi.
4. Pakume kaasaegseid sotsiaalkortereid ja munitsipaaleluasemeid halduskeskustes.
5. Tagame erivajadusega laste varajase märkamise ja toetussüsteemi tagamaks nende võimetele vastava hariduse omandamist.
6. Väärtustame perekonda kui esmast sotsiaalse turvalisuse tagajat.
7. Väärtustame paljulapselisi peresid ja hoiame ära nende majanduslikesse raskustesse sattumise.
8. Tagame Haiba Lastekodu järjepidevuse. Rekonstrueerime hoone ja kaasajastame teenust.
9. Riisiperre kaalume eakatele toetatud elamise teenust pakkuva maja rajamist.
10. Toetame uute hooldekodu ja päevahoiu teenuse kohtade rajamist valda koostöös erasektoriga.
11. Toetame ja teenuste puhul rakendame võimalusel sündmusteenuste printsiipi.
12. Suurendame riskiisikute toetamist ja lõimumist ühiskonda. Arendame tugiisikute võrgustikku. Tagame parema teadlikkuse abi saamise võimalustest.

ETTEVÕTLUS, TURISM JA TÖÖHÕIVE

1. Oleme ettevõtjale asjatundlik partner ning toetame nutika ja teadmispõhise ettevõtluse arengut.
2. Hoidume uute ettevõtlust pärssivate kohalike maksude kehtestamisest.
3. Väärtustame põllumajandust kui Saue valla olulist ettevõtlussektorit ja töödandjat hajaasustuses. Hakkame tunnustama aasta põllumeest üldise tunnustuspraktika raames.
4. Töötame välja turismistrateegia, kaardistame turismiteenuste pakkujad ja turismiväärtslikud alad ning viidastame need. Toetame valla turismivaldkonna ettevõtete ja asutuste võrgustiku toimimist.
5. Rajame Riisiperre tööturu paindlikust suurendava munitsipaalkorterimaja, mille esimesel korrusel on lisaruumi ettevõtluse ja perearsti teenuse arenguks piirkonnas.
6. Toetame ettevõtlust läbi infrastruktuuri arendamise koostöös infrastruktuuri valdajatega (teed, ÜVK, elekter,).
7. Parandame ja arendame matkaradade märgistust, tuues esile turismiväärtslikud piirkonnad vallas, mida ka kohalikud elanikud saavad kasutada.
8. Rajame Sauele võimaluse turu tegutsemiseks.

E-TEENUSED JA INFOÜHISKOND

1. Seame eesmärgiks muuta Saue vald infoühiskonna teenäitajaks – asjaajamine vallaga peab olema võimalik hoolimata kaugusest ja asukohast. Teeme elanike jaoks teabe saamise lihtsaks nii kodulehel kui dokumendiregistris. Jätkame iseteeninduskeskkondade, andmevärava ja geoinfo värava arendamist.
2. E-lahendused ei ole asi iseeneses, vaid haldusprotsessi loomulik osa. Rakendame uusi innovatiivseid IT-lahendusi vastavalt elanike muutuvatele ja tekkivatele vajadustele ning teeme võimalusel info avaandmetena kättesaadavaks.

3. Heade mõtete ja probleemide kirjeldamiseks ning avalikuks menetlemiseks juurutame ideekorje rakenduse.
4. Tagame volikogu istungitest ülekande internetis.